

**Cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru,
Rhithwir trwy Microsoft Teams
16 Tachwedd 2022
1.00pm – 3.30pm**

Yn bresennol

<p>Ynys Môn / Anglesey Gwynedd Hughes (GH) Non Dafydd (ND)</p> <p>Blaenau Gwent Chris Abbas (CA) Sue Edmonds (SE) Michelle Jones (MJ)</p> <p>Pen-y-bont ar Ogwr / Bridgend Alice Parry (AP) Edward Evans (EE)</p> <p>Caerffili/ Caerphilly Marina Chacon - Dawson (MCD) Janet Jones (JJ)</p> <p>Caerdydd / Cardiff</p> <p>Sir Gaerfyrddin / Carmarthenshire Howard Jones (HJ)</p> <p>Ceredigion Mary Davies (MD) Keith Henson (KH)</p> <p>Conwy Roger Boon (RB) Collette Owen (CO) Phil Lord (PL)</p>	<p>Sir Ddinbych / Denbighshire Collete Owen (CO) Ellie Chard (CE) Phil Lord (PL)</p> <p>Sir y Fflint / Flintshire Jane Borthwick (JB)</p> <p>Gwynedd Sibani Roy Paul Rowlinson (PR) Eurfryn Davies (ED)</p> <p>Merthyr Tudful / Merthyr Tudful</p> <p>Sir Fynwy / Monmouthshire Louise Brown (LB)</p> <p>Castell-nedd Port Talbot / Castell-nedd a Port Talbot Fiona Thomas (FT) Rachel Samuel (RS)</p> <p>Casnewydd / Casnewydd Hayley Jones (HJ)</p> <p>Sir Benfro / sir Benfro <i>Clare Campbell (CG)</i></p>	<p>Powys John Mitson (JM) Mike Head (MH) Fiona Thomas (FT) Rhondda Cynon Taf Donna Graves (DG) Matthew Maidment (MM)</p> <p>Abertawe / Swansea Jennifer Harding-Richards (JHR)</p> <p>Torfaen</p> <p>Bro Morgannwg / Bro Morgannwg</p> <p>Wrecsam / Wrexham Tania ap Siôn (TaS) Libby Jones (LJ)</p> <p>PYCAG Rachel Samuel (RS)</p> <p>EFTRE Phil Lord (PL)</p>	<p>Sylwedyddion:</p> <p>REMW Paul Morgan (PM)</p> <p>CBAC</p> <p>ESTYN</p> <p>Llywodraeth Cymru</p> <p>REC</p> <p>Yr Eglwys yng Nghymru</p> <p>Gwasanaeth Addysg Gatholig Angela Keller (AK)</p> <p>Cymwysterau Cymru Kate Russell (KR)</p> <p>Rhwydwaith Rhyng-ffydd</p> <p>CCAC Prifysgol Cymru Elin Stock (ES)</p> <p>Cofnodion (o'r recordiad) Jo Nicholls (JNI)</p>
---	--	--	--

Cofnodion y cyfarfod

1. Cyflwyniad a chroeso

Croesawodd TaS bawb i gyfarfod yr Hydref a diolchodd i CYSAG Blaenau Gwent am gynnal y cyfarfod. Cyflwynodd TaS y Cynghorydd Sue Edmonds, Aelod Cabinet dros Bobl ac Addysg a Chadeirydd CYSAG Blaenau Gwent. Croesawodd Sue Edmonds bawb ar ran y CYSAG sy'n croesawu a dywedodd fod hon yn rôl newydd iddi, ers etholiadau lleol mis Mai. Soniodd SE ei bod yn mwynhau dod i adnabod yr ysgolion a'r amgylcheddau dysgu yn y fwrdeistref ac, fel y grŵp hwn i gyd, mae hi'n anelu at godi safonau addysgol a chyfleoedd i bobl ifanc.

Dywedodd SE ei bod yn anrhydedd cael cynnal cyfarfod CCYSAGauC yn ystod y cyfnod cyffrous hwn i Grefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) yng Nghymru. Cydnabu SE waith caled ac ymroddiad pawb a gymerodd ran i sicrhau bod y maes llafur cytunedig yn cael ei gwblhau. Dywedodd SE ein bod ni i gyd ar daith i gyflwyno'r cwricwlwm newydd gan weithio i weld ein dysgwyr yn dod yn gyfranwyr uchelgeisiol, mentrus a chreadigol, yn ddinasyddion moesol a gwybodus am Gymru a'r Byd ac yn unigolion iach a hyderus.

Mae CGM yn gwneud cyfraniad enfawr yn y daith a bydd yn parhau i gael rhan allweddol yn addysg eang pobl ifanc Cymru. Diolchodd SE i bawb sy'n ymwneud ag addysg ledled Cymru am eu hymroddiad parhaus i blant ifanc yng nghanol y newidiadau sylweddol hyn. Nododd SE, wrth ddod dros Covid19 a nawr yn argyfwng costau byw, fod set unigryw o heriau i ysgolion a'r staff a'r plant a'r teuluoedd y maent yn eu cefnogi. Mae staff ysgolion wedi dangos yr hyn yr oeddem i gyd yn ei wybod, sef eu bod yn rhyfeddol, yn wydn ac yn ysbrydoledig. Rhannodd SE ei hyder y bydd pawb ym myd addysg yn cyd-dynnu unwaith eto i weld ein plant drwy'r cyfnod hwn.

Diolchodd TaS i SE am ei geiriau perthnasol.

2. Myfyrdod tawel

Arweiniodd TaS fyfyrdod tawel.

Bu'r ychydig flynyddoedd diwethaf yn hanfodol ac yn ffurfiannol i addysg grefyddol neu CGM erbyn hyn. Mae cynifer ohonom, yn lleol a chenedlaethol wedi rhoi cymaint o amser ac egni i fod yn y lle cyffrous hwn, lle llawn cyfleoedd.

Yr ydym yn awr mewn cyfnod newydd pwysig; roedd mis Medi yn nodi cyflwyniad swyddogol y cwricwlwm newydd i Gymru yn ein holl ysgolion cynradd a rhai ysgolion uwchradd. Bydd y cyfnod newydd hwn yn cael ei nodi fel cyfnod o gyfrifoldeb gwirioneddol a pheryglon gwirioneddol. Yng Nghymru, rydym wedi gosod tasg enfawr i ni ein hunain i wneud pethau'n wahanol er mwyn ein pobl ifanc. Mae hyn yn golygu bod yn agored i newid, yn agored i ddysgu oddi wrth a gyda'n gilydd a bod yn ddigon dewr i fod yn greadigol annibynnol. Yn y cyfnod newydd hwn mae yna demtasiwn go iawn i gymryd y llwybr hawdd. Mae'r byd yn edrych arnom ni ar hyn o bryd ac mae pobl ifanc yn edrych atom ni.

Ydyn ni'n barod i wynebu'r her, ac a yw'n rhywbeth sy'n wirioneddol bwysig i ni yn ein lleoliadau amrywiol o amgylch Cymru ac yn ein rolau amrywiol?

3. Ymddiheuriadau

Ymddiheuriadau gan Kathy Riddick, Paula Webber a Vicky Barlow o'r Pwyllgor Gwaith. Christopher Owens CBAC, Philip Blaker Cymwysterau Cymru, y Cynghorydd Sam Skyrme-Blackhall Sir Benfro, y Cynghorydd Menna Baines CYSAG Gwynedd a'r Cynghorydd Michael Williams CYSAG Powys.

4. Cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 29 Mehefin 2022 ar Microsoft Teams

RS i'w ychwanegu at y rhestr bresenoldeb o dan Gastell-nedd Port Talbot.

Gyda'r newid uchod, cytunwyd bod y cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Mehefin 2022. Cynigiodd RS dderbyn y cofnodion ac eiliodd EE.

Bydd TaS yn llofnodi'r cofnodion terfynol a bydd AP yn ffeilio'r cofnodion.

5. Materion yn codi o gofnodion cyfarfod diwethaf CCYSAGauC

Bydd unrhyw faterion sy'n codi o'r cyfarfod yn cael eu trafod neu eu hystyried yn ein cyfarfod heddiw.

6. Dysgu proffesiynol

Rhoddodd LJ y diweddariad canlynol:

Rydym wedi bod yn aros yn eiddgar am adnoddau DP ac wedi gobeithio y byddai'r adnoddau wedi eu cyhoeddi ar Hwb erbyn hyn. Mae Llywodraeth Cymru wedi datgan bod pob un o'r 5 modiwl o'r swp cyntaf o adnoddau wedi bod trwy broses sicrhau ansawdd. Cyflawnwyd y broses gan gydweithwyr polisi, y tîm cwricwlwm a chydweithwyr Hwb ac mae wedi cymryd mwy o amser na'r disgwyl oherwydd maint cyffredinol y gwaith sy'n ymwneud â'r cwricwlwm gan Lywodraeth Cymru ar hyn o bryd. Mae pob un o'r 5 modiwl bellach wedi'u cyfieithu i'r Gymraeg a bydd angen eu gwirio o ran ansawdd wedyn. Rydym yn aros i glywed gan dîm Hwb ynglŷn â dyddiad cyhoeddi. Disgwylir iddo fod yn gynnar yn y flwyddyn newydd.

Mae'n siomedig bod y swp cyntaf hwn eto i'w gyhoeddi ond mae ansawdd yr adnoddau hyn yn uchel iawn. Pan fyddant ar gael i ysgolion ac ymarferwyr, rydym yn hyderus y byddant yn amhrisiadwy. Er y bu oedi anffodus, rydym yn falch iawn o'r ansawdd.

Rhannodd LJ fideo o astudiaeth achos o un o'r adnoddau - '*Beth sydd wedi newid o fewn y lleoliad uwchradd; Sesiwn 5 - Mabwysiadu dull cynllunio sy'n seiliedig ar gysyniad*' .

Roedd y recordiad yn dangos enghraifft ymarferol gan AP, Ysgol Uwchradd Llanisien, Caerdydd. Dangosodd AP sut mae canllawiau CGM, y Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig, yr is-lensys CGM a'r cysyniadau CGM wedi'u hintegreiddio i thema gyffredinol yr ysgol i greu modiwl cynllunio ymarferol ar gyfer gwersi blwyddyn 8.

Diolchodd LJ i AP am yr astudiaeth achos ragorol.

Soniodd LJ fod yna gyfle ar gyfer yr holl adnoddau i ymgysylltu'n feirniadol â'r adnodd. Ar y diwedd mae'n rhestru cwestiynau fel - Beth oedd yn arbennig o ddefnyddiol? Pa gysyniadau CGM fyddech chi'n dewis edrych arnynt?

LB: Diolchodd i AP ac LJ am y cyflwyniad, roedd ychydig yn bryderus ar yr ochr tarddiad, y gallai'r damcaniaethau gwyddonol danseilio dysgeidiaeth ffydd. Angen sicrhau bod gan yr hyn sy'n cael ei ddysgu lefel ddyfnach o ddealltwriaeth.

LJ: Mae ffydd yn dal i fod yn rhan bwysig o archwilio'r dechreuad, ac edrychir yn feirniadol ar wyddoniaeth a ffydd. Mae athrawon yn broffesiynol ac yn ymwybodol o'u pwnc a'r hyn y mae'n ei olygu a bydd y cwestiynau ynghylch ffydd yn cael eu harchwilio ac mae llawer o feysydd o gynllunio AP lle gellir ymgorffori ffydd. Mae llawer o ysgolion yn cysylltu

gwyddoniaeth a chrefydd. Maent yn sôn am wyddonwyr crefyddol a sut mae cysylltiad ac nad ydynt yn ddau faes gwahanol.

AP: Wrth ddatblygu'r offeryn dysgu proffesiynol i athrawon nid yw'n gor-symleiddio'r safbwyntiau gwyddoniaeth a ffydd ac mae'n dangos yr elfennau cyflenwol a beirniadol. Mae llunio cynllun gwaith i hwn yn dal i fynd rhagddo.

TaS : Mae'r sgwrs hon bellach yn dangos yn union y math o ymgysylltu ag ymarferwyr y mae'r astudiaethau achos hyn yn ei gychwyn. Rydym yn annog y rhyngweithio hwn.

RB: Mae'r fersiwn hon yn amlinellu pa mor bwysig yw hi wrth ddewis y deunyddiau priodol ac agor meddyliau myfyrwyr yn hytrach na rhoi barn gaeedig iddynt. Mae angen i athrawon fod yn ymwybodol fod yn rhaid iddynt fod yn feirniadol eu hunain wrth ddewis y deunyddiau cywir. Roedd cyflwyniad AP yn ysbrydoledig. Ei phryder mawr yw nad oes digon o arbenigwyr addysgu CGM. Gofynnir i'r rhai sydd â chefnidir cyfyngedig addysgu hyn. A fyddant yn cael lefelau priodol o gymorth wrth addysgu'r cwricwlwm? Pryder sy'n cael ei rannu gan eraill.

MCD: Ydych chi'n rhoi cyfle i'r myfyrwyr archwilio crefyddau newydd sy'n cael eu cynrychioli lai yn y gymuned? Mae'r traddodiad Vedic wedi'i eirio fel '*Gwyddor ddadlennol Duw yw hi*, ' sy'n ddiddorol mewn perthynas â sylwadau LB.

AP: Ydyn, byddai'r cynllun gwaith nesaf yn cynnwys y grwpiau ffydd hynny â llai o gynrychiolaeth o fewn y gymuned leol.

MD: Sawl modiwl sydd yna i gyd? A oes ystyriaeth i ryddhau fersiwn Saesneg y 5 modiwl cyn y cyfieithiadau Cymraeg? Mae gwir eu hangen.

LJ: Bydd 5 modiwl arall yn mynd allan yn fuan ar ôl y swp cyntaf hwn. Mae hon yn gyfres barhaus o adnoddau a bydd yn cael ei chreu fel a phan fo angen. Y polisi ar Hwb yw bod pob cyhoeddiad i fod yn ddwyieithog, ond af yn ôl at Hwb gyda'r awgrym hwnnw.

SR: Tarddiad Hindŵaidd y greadigaeth: dywedwn ei fod yn dragwyddol ac yn esblygiad o Dduw, nid ydym yn rhoi unrhyw flynyddoedd arno.

PM: Llongyfarchiadau i AP ar ymarfer cynllunio trawiadol iawn. Tybed a fu unrhyw gydweithio â'r adrannau gwyddoniaeth wrth fynd i'r afael ag agweddau gwyddonol y math hwn o gynllunio ar yr uned benodol honno. A wnaeth athrawon gwyddoniaeth fynd i'r afael â'r thema tarddiad yn eu cynllunio mewn ffordd a oedd yn asio'r dull CGM?

AP: Rydym yn gweithio fel Dyniaethau ac yn treialu'r dull hwn o gynllunio. Ni wnaethom weithio gyda'r adran wyddoniaeth ar gyfer y darn hwn o gynllunio, ond rydym yn bwriadu gwneud hyn yn y dyfodol, gan mai'r thema a roddir i ni yw dull 'ysgol gyfan'.

Diolchodd TaS i LJ ac AP ac am y cyfraniadau gan y grŵp.

GWEITHREDU: LJ i ofyn i Hwb a oes modd rhyddhau'r 5 modiwl cyntaf cyn y cyfieithiadau Cymraeg.

7. Materion Llywodraeth Cymru:

i) Cyfarfodydd

Rhoddodd TaS ddiweddariad o'r cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 13 Medi 2022. Roedd TaS ac LJ yn cynrychioli CCYSAGauC, ac roedd RS yn bresennol fel cynrychiolydd PYCAG. Cynrychiolwyr Llywodraeth Cymru oedd John Pugsley (JP) a Kerry Davies (KD).

- Gofynnodd CCYSAGauC am ddiweddariadau i'r crynodeb cyfreithiol ar Hwb gan

nad oedd rhai o'r ceisiadau newid blaenorol wedi'u gwneud. Nodwyd gennym hefyd fod adran newydd wedi'i hychwanegu. Diben y ceisiadau hyn am newid yw ychwanegu eglurhad yn unig at y crynodeb cyfreithiol. Roedd CCYSAGauC wedi anfon fersiwn anodedig o'r crynodeb cyfreithiol a bydd Llywodraeth Cymru yn mynd i'r afael â hyn. Bydd KD yn rhoi gwybod i ni am y diweddariad nesaf ar Hwb.

- Roedd eitem ar yr agenda ynghylch cyfathrebu ar Dysg. Nodwyd bod diweddariad CGM yn rhifyn Gorffennaf 2022. Ar gyfer rhifynnau'r dyfodol hoffent gynnwys astudiaethau achos. Rydym yn deall ei bod yn ddyddiau cynnar o ran astudiaethau achos. Mae LJ wedi cyfathrebu â KD i ofyn am ragor o fanylion ynghylch sut y dylai'r astudiaethau achos hyn edrych. Rydym yn gweithio gyda PYCAG a'r ymgynghorwyr yn PYCAG i gaffael a sicrhau ansawdd astudiaethau achos.
- Siaradom am statws Cylchlythyr 10/94, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru eto fod Cylchlythyr 10/94 yn dal yn berthnasol ar gyfer addoli ar y cyd ond mae'n argymhell cyfeirio at Hwb ar gyfer CGM i'r Cwricwlwm i Gymru. Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru na fydd yn rhannu hyn yn ehangach â ChYSAGau ac ALLau. Cadarnhawyd hefyd eu bod yn edrych ar ffyrdd o symud hyn yn ei flaen a byddant yn cysylltu â CCYSAGauC. Mae dogfen EE ar addoli ar y cyd wedi cael ei e-bostio at KD er gwybodaeth.
- Gofynnwyd am ganllawiau ar gynnydd. Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru nad oes unrhyw ganllawiau newydd ar ddilyniant ar gyfer y cwricwlwm etifeddol a bod yr holl ganllawiau ar gynnydd ar Hwb. Bydd KD yn gofyn a oes unrhyw beth penodol a fyddai o gymorth i ni a bydd yn anfon dolen. Rydym wedi gofyn am gyfarfod gyda chydweithwyr Estyn i drafod cynnydd. Rydym yn ceisio cytuno ar ddyddiad ar hyn o bryd. Bydd ein Haelodau Gweithredol sy'n athrawon yn cymryd rhan yn y cyfarfod hwn.
- Gofynnwyd am effaith bosibl her rhieni i Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ar CGM ac a oes unrhyw effaith ar CGM? Nid oedd Llywodraeth Cymru yn disgwyl unrhyw effaith.
- Cytunwyd i barhau â'n cyfarfodydd bob dau fis.

DG: O ran cynghori ein CYSAGau lleol, nid yw mater monitro safonau ar gyfer CGM wedi cael sylw ac nid oes atebion wedi'u cynnig eto.

TaS: Mae'n rhaid i ni fynd â hwn i'r cyfarfod nesaf.

LB: Mewn perthynas â Chylchlythyr 10/94 - mae'n dal yn berthnasol i'r ochr grefyddol ac yn cynnwys sut mae pleidleisio yn digwydd, er bod angen ei ddiweddarau mae'n dal yn ddogfen bwysig i'r CYSAGau.

RB: Ategap y pwynt am fonitro safonau. Roedd yn bwnc amlwg yng nghyfarfod diwethaf CYSAG Conwy. Falch o weld y bydd yn cael sylw.

JHR: Wedi cael ymholiadau gan ysgolion ynghylch natur orfodol CGM 3 -16 oed. Effeithio'n arbennig ar ysgolion cynradd yr adeg hon o'r flwyddyn gyda dramâu'r geni, straeon y Nadolig ac ati. Mae grŵp bach o gynrychiolwyr yn y gymuned yn gofyn i'w plant gael eu tynnu allan o'r gweithgareddau hyn. Rydym yn trafod gydag ysgolion sut i wahaniaethu rhwng CGM ac addoli ar y cyd ac ethos a diwylliant yr ysgol. Rydym yn

ymwybodol nad oes hawl i dynnu'n ôl ond gofynnwn am eglurhad ar sut yr ydym yn gwahaniaethu rhwng yr agweddau hynny ar gyfer cydweithwyr cynradd.

LJ: Mae'n gydbwysedd bregus i rai ysgolion, ac mae'n profi'n heriol. Byddwn yn mynd â hwn i gyfarfod LIC ac yn gofyn am gyngor.

LB: O ran CGM, mae'r cwricwlwm yn dal i fod i adlewyrchu'r ffaith bod y traddodiadau crefyddol yn Gristnogol fel y'u cynrychiolir yng Nghymru ac i ystyried y prif grefyddau eraill hefyd. Byddai stori'r geni yn dod o fewn y maes hwn mewn gwirionedd ac nid yw addoli ar y cyd yn cael ei effeithio gan y newid hwn yn y cwricwlwm.

GWEITHREDU: Ychwanegu at agenda cyfarfod nesaf Llywodraeth Cymru: 1) Monitro safonau 2) Sut i wahaniaethu rhwng CGM, addoli ar y cyd ac ethos yr ysgol.

ii) **Meysydd Llafur Cytunedig**

Atgoffodd TaS y CYSAGau i anfon copi o'r maes llafur cytunedig at KD ac at AP Ysgrifennydd CCYSAGauC. Anfonwyd e-bost atgoffa gan AP at Glercod CYSAG.

Bydd yr holl feysydd llafur yn cael eu hychwanegu at wefan CCYSAGauC. Dywedodd AP fod 12 maes llafur cytunedig wedi dod i law hyd yma.

Gofynnodd TaS a oedd unrhyw faterion yr hoffai CYSAGau eu cyflwyno i CCYSAGauC ynghylch y maes llafur cytunedig. Ni chodwyd unrhyw faterion.

iii) **Adroddiadau Blynyddol**

Dywedodd TaS fod PYCAG wedi derbyn e-byst gan ymgynghorwyr newydd yn holi beth sy'n ofynnol yn yr adroddiadau blynyddol. Nodwyd hefyd bod rhai agweddau o'r adroddiad blynyddol wedi dyddio. Nid yw hwn yn gwestiwn newydd ac mae angen dod â hyn yn ôl i drafodaeth yn enwedig yng ngoleuni'r cwricwlwm newydd i Gymru. O ganlyniad, mae Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC wedi cytuno i roi'r eitem hon ar agenda'r cyfarfod nesaf gyda Llywodraeth Cymru.

Soniodd EE fod cynhadledd wedi ei galw flynyddoedd yn ôl i drafod yr adroddiadau blynyddol. Casgliadau'r gynhadledd hon oedd y byddai'r adroddiadau blynyddol yn ymdrin â 4 prif bwynt: 1) Cyflwyniad; 2) Crynodeb o gyngor CYSAG i'r ALL ar addysg grefyddol; 3) Crynodeb o gyngor CYSAG ar addoli ar y cyd; a 4) Crynodeb o faterion eraill. Dyma lle y cafodd ei adael, ni chymeradwywyd y casgliadau ac nid oes ganddynt unrhyw awdurdod. Dyma'r amser gyda'r cwricwlwm newydd i asesu a yw'r 4 maes hyn yn dal yn berthnasol ym myd addysg heddiw.

Diolchodd TaS i gydweithwyr PYCAG am ein hatgoffa o'r mater hwn.

RB: Bydd CYSAGau unigol yn datblygu eu fformatau eu hunain, rwyf wedi gweld llawer ac mae rhai yn rhagorol. Yng Nghonwy bellach mae gennym gynllun rheoli 3 blynedd, a bydd diweddariad o hwn yn mynd i mewn i'r adroddiad blynyddol.

PR: A ellir rhannu'r casgliadau o'r gynhadledd y soniodd EE amdanynt â'r grŵp?

TaS : Argymhellir er mwyn osgoi dryswch nad yw'r ddogfen hon yn cael ei dosbarthu'n eang gan ei bod yn hen ddogfen, ac mae'r pwnc hwn bellach i'w adolygu. TaS yn awgrymu ei anfon at PR yn unig.

GWEITHREDU : EE i anfon copi o'r casgliadau at AP i'w hanfon ymlaen i PR.

iv) **Materion eraill**

Soniodd LJ fod rhywfaint o ddryswch ynghylch CYSAG a CYS, oherwydd brawddeg ar y canllawiau ar Hwb, roedd y canllawiau deddfwriaethol yn nodi y bydd CYSAG yn cael ei ddisodli gan CYS.

Ysgrifennodd LJ at Lywodraeth Cymru am gyngor cyfreithiol. Darllenodd LJ y datganiad canlynol gan gyfreithwyr Llywodraeth Cymru – “ *Gan ein bod yn cyflwyno'r cwricwlwm newydd yn raddol ac o ystyried bod yr hen CYS neu CYSAG wedi'u cyfansoddi'n wahanol a bod ganddynt swyddogaethau ychydig yn wahanol, mae angen iddynt gydfodoli â'r cyrff newydd tra bod gennym ni o hyd. blynyddoedd ysgol etifeddol ar yr hen gwricwlwm felly tan 2025, bydd angen iddynt gydfodoli* ”.

Ychwanegodd cydweithiwr yn Llywodraeth Cymru a ofynnodd am y cyngor hwn gan y cyfreithiwr mai mater i bob awdurdod lleol yw penderfynu sut i reoli'r sefyllfa hon. Mae'n bosibl y byddai aelodaeth o'r CYS/CYSAG yr un fath, ond dim ond pe bai cyfle yn CYSAG i ddeiliaid argyhoeddiadau athronyddol anghrefyddol fod yn bresennol ar Bwyllgor A y gallai fod yr un fath. Fel enghraifft, mae CYSAG Wrecsam wedi bod yn sôn am gynnal cyfarfodydd CYSAG a CYS ar y cyd. Yn Wrecsam gall yr aelodaeth fod yr un fath gan fod aelod o Bwyllgor A ar CYSAG sy'n dal argyhoeddiad athronyddol anghrefyddol. Yr un fydd yr aelodaeth a'r cyfansoddiad. Rydym yn bwriadu i'r cyfarfodydd fod yn gyfarfodydd ar y cyd tan 2025.

Dyweddodd LJ fod yr wybodaeth hon wedi'i hanfon at Ymgynghorwyr AG a CGM ond nid at y CYSAGau.

JHR: Yn argymhell rhannu'r wybodaeth hon gyda chlercod CYSAG i'w ddsbarthu ymlaen i'r timau cyfreithiol. Fformat i fod yn fyr ac yn ffurfiol.

GWEITHREDU : CCYSAGauC i anfon hysbysiad ffurfiol at GYSAGau ynghylch CYS a CYSAG

8. **Cyflwyniad PYCAG: Ymgynghoriad Cymwysterau Cymru: TGAU Newydd – Astudiaethau Crefyddol (AC).**

Nododd TaS fod y ddolen <https://dweudeichdweud.cymwysterau.cymru> wedi'i rhannu gyda'r aelodau cyn y cyfarfod fel rhan o'r agenda. Dywedodd TaS nad oedd PW yn anffodus yn gallu bod yn bresennol heddiw, ac y byddai RS yn rhoi'r cyflwyniad.

Cyflwynodd RS Ymgynghoriad Cymwysterau Cymru ar gynnig dyluniad y TGAU newydd. Daw'r ymgynghoriad i ben ar 12 Rhagfyr 2022, a bydd PYCAG a CCYSAGauC yn darparu ymateb i'r ymgynghoriad hwn. Mae'r TGAU hyn yn cael eu cynllunio gan ystyried camau dilyniant 4 a 5 o'r Cwricwlwm i Gymru. Cynnig dylunio yw hwn; nid yw'n gynnwys cwrs y byddai'r Bwrdd Arholi yn ei greu.

Bydd copi o'r cyflwyniad yn cael ei ddsbarthu i'r CYSAGau ar ôl y cyfarfod hwn.

Diolchodd TaS i RS am y cyflwyniad hwn a diolchodd i gydweithwyr PYCAG am eu mewnbwn. Awgrymodd TaS y dylai CYSAGau ymateb yn unigol i'r ymgynghoriad.

MM: Mae hwn yn ymateb ardderchog i'r cynnig newydd. Y pryder mwyaf yw'r asesiad heb fod yn TGAU, sut mae cael y CGM gorfodol ar gyfer disgyblion nad ydynt yn dilyn y cwrs. O ran yr asesiad, nid wyf yn hoffi'r syniad o'r asesiad llinol, os gallant gael rhywbeth ym mlwyddyn 10 byddai hynny'n fonws. Mae'r TGAU cyfredol mor drwm o ran cynnwys; bydd

ei dorri i fyny i fodiwlau yn lleddfu hyn. Pryderu am y gwaith cwrs a maint a chynnwys y cwrs. Dylai'r pynciau fod yn ddeniadol ac yn berthnasol. Pynciau apelgar yn y gorffennol oedd bodolaeth a natur Duw, rhyfel, cosb, maddeuant, erthyliad, ewthanasia, a moeseg feddygol.

RB: Mae Conwy wedi bod yn bryderus ers peth amser bod y TGAU yn academiaidd iawn ac nad yw'n briodol ar gyfer anghenion yr holl ystod gallu. Gan nad oes cwrs byr, rydym felly'n croesawu cymhwyster Agored sydd â'r posibilrwydd o fod yn gyfwerth â TGAU. Fe'i cynlluniwyd ar draws yr ystod gallu ac mae'n gyson â nodau cyffredinol y cwricwlwm i Gymru. Rydym yn y broses o ysgrifennu at holl athrawon a phenaethiaid dyniaethau, yn eu hannog i edrych ar gwricwlwm Agored. Mae penaethiaid uwchradd wedi bod yn gyffrous am y cymhwyster newydd hwn.

Cadarnhaodd TaS y bydd modiwlau newydd ar gael ar wefan Agored Cymru ym mis Tachwedd. Bydd LJ yn derbyn deunydd hyrwyddo ar gyfer y cwrs arbennig hwn.

Pwysleisiodd TaS os oes unrhyw gwestiynau, neu sylwadau ychwanegol ar yr ymgynghoriad hwn, anfonwch e-bost at AP. Bydd CCYSAGauC yn ystyried y rhain wrth gynhyrchu ei hymateb i'r ymgynghoriad.

9. Diweddariadau:

- **REC**

Nid oedd KR yn gallu mynychu'r cyfarfod, nid oedd unrhyw ddiweddariad.

- **EFTRE**

Dywedodd TaS ei bod yn bwysig i ni yng Nghymru fod yn gysylltiedig ac mewn sgwrs â'n cydweithwyr Ewropeaidd.

PL: Does dim cyfarfod wedi bod ers cyfarfod yr haf. Mae gwefan EFTRE wedi'i hailfrandio ac mae ganddi adnoddau da iawn. Mae'n ddefnyddiol fel dealltwriaeth sylfaenol o'r gwahanol systemau addysg grefyddol ar draws Ewrop. Mae PL yn argymhell darllen adroddiadau'r gwledydd. Bydd PL yn mynychu'r gynhadledd yn Rhufain yr Hydref nesaf 2023. Gofynnodd PL a fyddai'r Pwyllgor Gwaith yn ystyried rhoi cefnogaeth ariannol i ddau athro fynychu'r gynhadledd hon i gefnogi'r cyd-destun addysgu Cymraeg. Bydd TaS yn cyflwyno prosiect ymchwil yn y gynhadledd hon sy'n cynnwys Cymru a gwledydd Ewropeaidd eraill.

GWEITHREDU: Cyflwyno'r cynnig i ariannu athrawon i fynychu'r gynhadledd hon i'r Pwyllgor Gwaith.

- **REMW**

Cafodd PM anhawster gyda'r sain a bydd yn e-bostio AP gydag unrhyw ddiweddariadau.

- **PYCAG**

PL: Cyfarfu PYCAG yr wythnos diwethaf, mae RS wedi cyflwyno trafodaeth PYCAG ynghylch modiwlau DP. Cawsom ddiweddariadau hefyd gan ein haelodau ein hunain.

- **Rhwydwaith Rhyng-ffydd**

LJ: Mae'r wythnos ryng-ffydd ar hyn o bryd yn rhedeg o 13 Tachwedd i 20 Tachwedd 2022. Fe'i cynhaliwyd ers 2009 ac mae'n cryfhau dealltwriaeth a chydweithrediad rhyng-ffydd. Mae'n tynnu sylw at gyfraniad grwpiau ffydd i gymdeithas ac mae hefyd yn annog deialog rhwng y rhai sydd â chredoau crefyddol ac anghrefyddol. Mae CCYSAGauC eisoes wedi dosbarthu dolen i GYSAGau sy'n caniatáu i ysgolion gyflwyno gweithgaredd ar wefan y Rhwydwaith.

- Estyn

Darllenodd AP yr adroddiad ysgrifenedig canlynol a ddarparwyd gan Michaela Benjamin (MB), Estyn, gyda'r bwriad o'i rannu yn y cyfarfod hwn .

Adroddiad Estyn: Ein rôl ni yw ystyried ansawdd a safonau addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Rydym hefyd yn cynnig cyngor ac arweiniad i Lywodraeth Cymru ar ansawdd a safonau addysg a hyfforddiant, yn bennaf trwy [adroddiadau thematig](#) a'n [hadroddiad blynyddol](#).

O fewn ein fframwaith arolygu presennol, mae sawl maes sy'n cyfeirio at agweddau ar CGM. Er enghraifft, dylai arolygwyr ystyried:

o **Maes Arolygu 2 :**

Pa mor dda y mae pob disgybl yn datblygu fel dinasyddion moesegol, gwybodus, er enghraifft trwy eu hymwybyddiaeth o degwch, cydraddoldeb, cynaliadwyedd a hawliau plant

o **Maes Arolygu 3**

Wrth arfarnu cwricwlwm y darparwr ac ansawdd y profiadau dysgu, dylai arolygwyr ystyried pa mor dda:

- mae'r cwricwlwm eang a chytbwys yn adeiladu'n systematig ac yn gydlynol ar wybodaeth, dealltwriaeth, medrau a phrofiadau presennol disgyblion i sicrhau dilyniant wrth iddynt symud drwy'r ysgol
- mae'r cwricwlwm yn darparu ehangder a dyfnder priodol o brofiadau dysgu i ddisgyblion ar draws pob disgyblaeth a maes dysgu a phrofiad, i ddatblygu eu diddordebau a'u medrau ehangach a chefnogi meddwl beirniadol ac arloesedd.

o **Maes Arolygu 4**

Dylai arolygwyr ystyried a yw diwylliant yr ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion yn briodol. Ym mhob ysgol nad yw'n darparu addysg enwadol, dylai arolygwyr ystyried a oes gweithredoedd priodol o addoli ar y cyd. Mae trefniadau eraill mewn lle i arolygu'r agwedd hon mewn ysgolion enwadol.

Dylai arolygwyr ystyried pa mor dda y mae'r ysgol neu'r UCD:

- yn helpu disgyblion i ddeall materion sy'n ymwneud â chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant a datblygu gwerthoedd cyffredin fel parch, empathi, dewrder a thosturi
- helpu disgyblion i ddeall anghenion a hawliau pobl eraill, yn lleol ac fel aelodau o fyd amrywiol, ac yn hyrwyddo hawliau dynol
- herio stereoteipiau yn agweddau, dewisiadau a disgwyliadau disgyblion
- hyrwyddo egwyddorion sy'n helpu disgyblion i wahaniaethu rhwng da a drwg
- darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd cadarn ac archwilio eu credoau ysbrydol a moesegol
- datblygu gallu disgyblion i fyfyrion ar gwestiynau sylfaenol ac ar eu credoau neu werthoedd eu hunain

o **Maes Arolygu 5**

- Dylai arolygwyr arfarnu'r graddau y mae arweinwyr a rheolwyr wedi sefydlu a chyfleu gweledigaeth glir. Dylent ystyried a oes nodau priodol, amcanion strategol, cynlluniau a pholisïau sy'n canolbwyntio ar wella ansawdd yr addysgu a'r dysgu i fodloni anghenion pob disgybl.

- Dylai arolygwyr ystyried pa mor dda y mae arweinwyr yn mynd i'r afael â blaenoriaethau cenedlaethol a lleol, fel cadw disgyblion yn ddiogel, lleihau effaith tloedi ar gyrhaeddiad addysgol, paratoi ar gyfer rhoi'r Cwricwlwm i Gymru ar waith.
- Dylai arolygwyr arfarnu'r graddau y mae arweinwyr wedi creu diwylliant ac ethos cadarnhaol i hyrwyddo a chefnogi dysgu proffesiynol pob un o'r staff. Dylent ystyried a yw dysgu proffesiynol i wella addysgu a datblygu'r Cwricwlwm i Gymru wedi cael effaith gadarnhaol wrth ddatblygu darpariaeth ystafell ddosbarth sy'n bodloni anghenion dysgwyr.

Y Cwricwlwm

Yn ystod ein harolygiadau eleni, bydd arolygwyr yn mabwysiadu ymagwedd bragmatig at arolygu'r cwricwlwm. Rydym yn cydnabod:

- y bydd ysgolion yn parhau i ddatblygu ac esblygu eu cwricwlwm dros amser wrth iddynt wella eu dulliau.
- bod ysgolion ar wahanol adegau o'u taith tuag at gyflwyno'r cwricwlwm.
- yn y sector cynradd, byddwn yn meddwl am sut mae ysgolion wedi cymryd camau i ddatblygu a dechrau gwerthuso eu cwricwlwm a sut maent wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid i rannu a datblygu eu dulliau ymhellach.
- bydd angen inni ystyried y dyddiad dewisol, sef 2023, i roi'r Cwricwlwm i Gymru ar waith wrth arolygu ysgolion uwchradd.
- mae rhai ysgolion yn cymryd camau tuag at ddatblygu eu gweledigaeth ar gyfer y cwricwlwm a'u haddysgu i gefnogi dylunio a darparu'r Cwricwlwm i Gymru.

Byddwn yn ystyried:

- A yw'r addysgu yn effeithiol o ran sicrhau cwricwlwm a phrofiadau dysgu o ansawdd uchel i ddisgyblion
- Pa mor dda y mae'r cwricwlwm yn darparu ystod o brofiadau dysgu diddorol ar draws pob disgyblaeth a maes
- A yw disgyblion yn cael digon o gyfleoedd i ddatblygu eu gwybodaeth, sgiliau a'u dealltwriaeth ar draws yr ystod o ddisgyblaethau / meysydd pwnc
- Pa mor dda y mae cwricwlwm yr ysgol yn diwallu anghenion eu dysgwyr
- A yw athrawon yn manteisio ar y cyfleoedd i archwilio ymagweddau at y cwricwlwm ac addysgu

Nid ydym yn ffafrio unrhyw ymagweddau at ddylunio neu gyflwyno'r cwricwlwm. Byddwn yn ystyried effeithiolrwydd cwricwlwm ysgol o ran sicrhau profiadau dysgu o ansawdd uchel a chynnydd i'w disgyblion. Rydym yn cydnabod y gall fod rhai camsyniadau neu fythau am ein disgwyliadau ynghylch y cwricwlwm.

- Camsyniad neu chwedl gyffredin yw ein bod yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion fabwysiadu dull amlddisgyblaethol neu thematig o gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru. Er y gall rhai ysgolion fabwysiadu'r dull hwn, nid yw'n ofyniad yn y cwricwlwm nac yn ein fframwaith arolygu. Lle mae ysgolion yn defnyddio'r dull hwn, bydd yn bwysig bod arolygwyr yn ystyried pa mor dda y mae athrawon yn sicrhau gwybodaeth, medrau a phrofiadau disgyblion o'r disgyblaethau penodol yn ogystal â gwneud y cysylltiadau rhwng y dysgu sy'n digwydd.
- Rydym wedi clywed gan nifer o ysgolion eu bod yn meddwl y byddwn yn ei gwneud yn ofynnol iddynt ddatblygu gweledigaeth ar gyfer Meysydd Dysgu a Phrofiad unigol a'r sgiliau ehangach. Rwy'n meddwl ei bod yn bwysig nodi nad dyna yw ein disgwyliad. Er nad oes gennym unrhyw ddull dewisol, rydym wedi

gweld pethau'n gweithio'n dda lle mae gan ysgol un weledigaeth ysgol gyfan ar gyfer y cwricwlwm ac addysgu y mae pawb yn ei deall ar bob lefel. Mae hyn yn galluogi gwahanol feysydd pwnc i ddatblygu eu haddysgu a'u dysgu yn unol â gweledigaeth yr ysgol ac i weddu i'r dysgu yn eu maes.

GWEITHREDU : AP i wirio gyda MB a oes modd rhannu'r adroddiad hwn a'r ddolen yn uniongyrchol gyda ChYSAGau.

- **CBAC**

Rhoddodd LJ y diweddariad canlynol:

Christopher Owens (CO) yw'r swyddog pwnc rhan-amser newydd ei benodi ar gyfer TGAU Astudiaethau Crefyddol CBAC. Mae CO yn brofiadol iawn ac yn gyn bennaeth Astudiaethau Crefyddol mewn nifer o ysgolion yng Nghymru a Lloegr. Roedd CO yn gyn-brif arholwr astudiaethau crefyddol TGAU ar gyfer Eduqas ac i CBAC ar lefel mynediad TGAU ac UG.

Mae CO wedi cymryd yr awenau gan Lynda Maddock (LM). Mae ffocws LM bellach fel Swyddog Pwnc CBAC ar gyfres gymwysterau Eduqas. Mae perthynas gefnogol LM gyda CCYSAGauC trwy PYCAG yn ymestyn dros bron i 20 mlynedd. Bu LM yn cynrychioli AU, AB a CBAC. Diolchodd LJ i LM, ar ran PYCAG a CCYSAGauC, am ei gwasanaeth i AG yng Nghymru a dymunodd yn dda iddi yn y dyfodol.

Roedd cyfres arholiadau'r haf diwethaf yn llwyddiannus iawn gydag ymgeiswyr yn ennill ystod o raddau ar draws yr holl bapurau. Ychydig iawn o geisiadau a gafwyd am adolygiadau o farciau. Mae ffiniau gradd yn debygol o godi yng nghyfres yr haf nesaf er mwyn cyd-fynd â ffiniau cyn-Covid19. Bydd CBAC yn darparu gwybodaeth am wybodaeth fanylach ar gyfer arholiadau TGAU cyfres yr haf yn ddiweddarach. Mae sawl sesiwn DPP CBAC ar gael yn nhymor yr Hydref a'r Gwanwyn:

- 9 Rhagfyr 2022 - De Cymru, CYDAG cyfrwng Cymraeg – wyneb yn wyneb.
- 12 Rhagfyr 2022 - Caerdydd, cyfrwng Cymraeg a Saesneg – wyneb yn wyneb
- 14 Rhagfyr 2022 – Llandudno, cyfrwng Cymraeg a Saesneg - wyneb yn wyneb
- 11 Ionawr 2023 - cyfrwng Saesneg – o bell
- 12 Ionawr 2023 - cyfrwng Cymraeg – o bell. Mae'r dyddiad hwn i'w gadarnhau gan ei fod yn dibynnu ar niferoedd presenoldeb. Bydd CCYSAGauC yn rhoi gwybod am unrhyw ddiweddariadau

Mae CBAC yn annog athrawon i ymgysylltu ag ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar y cynigion ar gyfer cynllun astudiaethau crefyddol TGAU i ddechrau ei addysgu ym mis Medi 2025. Dylai athrawon nodi yn y cynigion y posibilrwydd o asesiadau di-arholiad wedi'u marcio gan y ganolfan a'u safoni gan CBAC, a bod pob asesiad i'w cwblhau ym mlwyddyn 11 ac nad oes cwrs byr. Bydd CBAC yn dechrau gweithio ar y fanyleb TGAU newydd ym mis Ionawr 2023.

- **Adroddiad gan y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 5 Hydref 2022**

Dywedodd TaS fod y pynciau o gyfarfod diwethaf y Pwyllgor Gwaith wedi cael sylw yn yr agenda. Yn ogystal, cafwyd trafodaeth lawn ar y cynllunio gweithredol ar gyfer cyfarfodydd CCYSAGauC yn y dyfodol o ran y fformat - ar-lein, wyneb yn wyneb neu hybrid. Cyflwynodd LJ bapur trafod, a phenodwyd gweithgor a fydd yn cyfarfod ym mis Rhagfyr. O'r cyfarfod hwn, bydd cynigion yn cael eu datblygu i'r Pwyllgor Gwaith eu trafod, yn ganolog i hyn y mae darparu cyfleuster cyfieithu Cymraeg ym mhob cyfarfod.

10. **Gohebiaeth**

Ni dderbyniwyd unrhyw ohebiaeth.

11. Unrhyw fater arall (i'w gytuno cyn y cyfarfod gyda'r Cadeirydd)
Dim unrhyw fater arall.

12. Dyddiad y cyfarfod nesaf: 21 Mawrth 2023, Sir Benfro.

Bydd manylion pellach yn cael eu hanfon maes o law.

Diolchodd TaS i Flaenau Gwent am gynnal y cyfarfod, i'r holl gyflwynwyr a'r mynychwyr am eu cyfraniadau.

DRAFT